

**Національна академія наук України
Інститут регіональних досліджень**

БЕЛЕНЬКИЙ П.Ю., МІКУЛА Н.А., МАТВЄЄВ Є.Е.

**КОНКУРЕНТНІСТЬ
НА ТРАНСКОРДОННИХ РИНКАХ**

Львів-2005

Беленький П.Ю., Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є. Конкурентність на транскордонних ринках. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2005. – 214 с.

У монографії обґрунтовується доцільність та необхідність дослідження конкурентоспроможності прикордонного регіону на транскордонних ринках. Вводиться поняття транскордонних ринків та здійснюється оцінка їх впливу на рівень життя мешканців прикордонних регіонів та конкурентоспроможність території. Запропоновані методичні підходи щодо інформаційного забезпечення транскордонних ринків та шляхів підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Монографія розрахована на спеціалістів та науковців, які займаються проблематикою формування регіональної політики в сфері розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Відповідальний редактор:

Беленький П.Ю. – доктор економічних наук, професор

Рецензенти:

Козоріз М.А. – доктор економічних наук, професор

Михасюк Р.І. – доктор економічних наук, професор

ISBN 966-02-3796-0

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України (Протокол № 7 від 13 жовтня 2005 р.).

© Беленький П.Ю., Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є., 2005.

Передмова.....	4
Розділ 1 Транскордонні ринки: співробітництво і конкуренція	6
1.1. Транскордонне співробітництво і конкурентне середовище	6
1.2. Транскордонні ринки, їх стан та особливості.....	17
1.3. Місце та роль інформаційного забезпечення транскордонних ринків.....	28
Розділ 2 Конкурентоспроможність прикордонного регіону на транскордонних ринках	63
2.1. Конкурентні переваги транскордонного регіону.....	63
2.2. Дослідження транскордонних ринків.....	77
2.3. Аналіз рівня інформаційного забезпечення транскордонних ринків.....	101
Розділ 3 Підвищення конкурентоспроможності територій з огляду на наявність транскордонних ринків.....	139
3.1. Формування політики підвищення конкурентності та конкурентоспроможності територій	139
3.2. Інфраструктурне забезпечення транскордонних ринків.....	157
3.3. Удосконалення організації інформаційного забезпечення транскордонних ринків	161
Післямова	213

ПЕРЕДМОВА

Весною 2000 року у Лісабоні країнами ЄС була прийнята стратегія, відповідно з якою протягом десятиріччя Євросоюз повинен перетворитися в об'єднання країн із самою сильною конкурентоспроможною економікою світу, яка розвивається найбільш динамічно, базується на знаннях, сучасних технологіях та нововведеннях. Основними пріоритетами цієї стратегії стали: просування економіки, що базується на знаннях та позиціях сталого розвитку; лібералізація та формування внутрішнього ринку; розвиток підприємництва; зайнятість та заходи проти соціальної сегрегації.

За підсумками п'ятирічного періоду реалізації Лісабонської стратегії серед пропозицій, запропонованих експертами, є доцільність розробки національних програм дій з реалізації лісабонських цілей, що охоплювали б обмежену кількість пріоритетів відповідно з актуальними потребами конкретної країни.

Маючи на меті інтеграцію з ЄС, Україні необхідно досягнути не лише певного рівня доходів на особу, а й істотного підвищення конкурентоспроможності країни, її регіонів та компаній у глобальному контексті. Автори поділяють думку тих вітчизняних економістів, які пропонують розглядати конкурентоспроможність країни як національну ідею.

Парадигма конкурентоспроможності держави зумовлює визначення основних пріоритетів соціально-економічного розвитку й завдань щодо їх реалізації на державному та регіональному рівнях на основі сучасних підходів та вимог глобалізованого простору. Транскордонне співробітництво, що активно розвивається на європейських теренах, створює додаткові можливості прискорення розвитку прикордонних територій держав шляхом об'єднання зусиль та мобілізації регіональних ресурсів. Окрім того, транскордонне співробітництво, відкритість транскордонних ринків розширюють конкурентне середовище прикордонного регіону, що зумовлює необхідність врахування останнього у регіональній політиці. Саме співробітництво і конкурентоспроможність повинні стати рушійною силою динамічного розвитку прикордонних, периферійних регіонів, забезпечення зростаючого рівня якості життя населення.

Метою даної роботи є подати інформацію регіональним органам влади щодо механізмів та інструментів використання можливостей транскордонного співробітництва і забезпечити конкурентоспроможність території з врахуванням впливу конкурентності на транскордонних ринках. Ми не ставили цілей оцінки рівня конкурентоспроможності того чи іншого регіону, галузі чи країни. Й так зрозуміло, що її треба підвищувати і невпинно підтримувати. Базуючись на теорії конкурентних переваг більш доцільно виявити для кожного регіону свої конкурентні переваги, на перший погляд, можливо, і не такі явні, але використання яких, у

недалекому майбутньому, може привести до суттєвого підвищення конкурентоспроможності регіону, а значить якості життя його мешканців. Рівень наших рекомендацій обмежився регіональними органами управління, які можуть їх застосувати самостійно, без вказівки зверху і без удосконалення законодавчого середовища. Це, на наш погляд, ті кроки, які місцева влада повинна зробити з огляду на її місію – створення нормальних умов життєдіяльності мешканців та функціонування суб'єктів господарювання. Основні акценти при цьому робляться на використанні інноваційної моделі розвитку, зокрема, у транскордонному вимірі.

Монографія розрахована на спеціалістів та науковців, які займаються проблематикою формування регіональної політики в сфері розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності регіонів.